

EX LIBRIS : OOSTENDE ALS VLASHAVEN

Het lijkt enigszins verrassend onze stad vermeld te zien in een werk over vlas. En niettemin wie het tweedelig werk "De Belgische vlasnijverheid", geschreven door E. Sabbe (uitgegeven in 1975 door het Nationaal Vlasmuseum van Kortrijk) doorneemt is niet on aardig verbaasd hoe groot de rol van Oostende als vlashaven is geweest. Maar wanneer ik de feiten in zijn historische context plaats - de gehele 18e eeuw, vanaf het verdrag van Utrecht -, zullen insiders dit niet zo onwaarschijnlijk vinden. Wat voor kansen en mogelijkheden hadden wij toch en wat is in die 18e eeuw toen niet allemaal in de grond geboord door kortzichtig protectionisme!...

Enkele gegevens. De Vlaamse linnenweverij exporteerde in de 18e eeuw vooral naar Spanje en Frankrijk. De rechtstreeks verzendingen uit de Zuidelijke Nederlanden naar Spanje geschieden met bestemming Sevilla en het meest naar Cadix, over Oostende; minder over Duinkerke omdat de Oostenrijks-Nederlandse regering een succesvolle actie voerde om de trafiek van Duinkerke af te leiden. Ieder jaar laadden 6 schepen uit deze Franse haven te Oostende, maar vanaf 1754 ging de export alleen over Oostende.

Enkele cijfers. Over Brugge en Oostende werden van januari 1755 tot februari 1756, 252.155 pond gekamd en 326.000 pond ongekamd vlas naar Bayonne uitgevoerd!

Toen Engeland zijn zee-oorlog uitvocht tegen Frankrijk en Spanje erkende Londen alleen Oostenrijk met als gevolg een unieke Oostendse en Nieuwpoortse neutraliteitspositie op de Westeuropese kusten. Het was een tijd van ongewone luister voor de Zuidnederlandse handel. Ofschoon we uit andere werken (o.a. van prof. H. Van Houtte) ook de cijfers kunnen raadplegen die de verrassende bloei van onze haven weerspiegelen, toch meen ik ze nog eens in extenso van p. 223 te mogen overnemen.

Het aantal invarende schepen was van 828 in 1764-1765 tot 1560 in 1780 gestegen en tot 2892 in 1781, terwijl dat van de uitvarende schepen in 1778 en 1779 respectievelijk 17 en 19 in 1780 tot 208 en gedurende de eerste 7 maanden van 1781 tot 301 gestegen was.

Het Frans regime daarentegen heeft de dekadentie van de gehele Vlaamse vlasindustrie ingeleid. Vooral het verlies van het Spaans afzetgebied liet zich ook in Oostende voelen.

Veelbetekenend is de eis van de Handelskamer van Kortrijk die in maart 1812 wilde dat schepen uit Oostende verplicht zouden worden hun lading voor een derde uit linnen samen te stellen.

Regelmatig wordt in het werk ook verwezen naar een jarenlange "Correspondance commerciale du Consulat d'Ostende", die zich bevindt in de Parijse Archives du Ministère des Affaires étrangères (voer voor Oostendse onderzoekers in Parijs?).

Tijdens het Hollands Tijdvak was HET twistpunt het vlasuitvoerregime. Vooral de Franse en Engelse opkopers betaalden hoge prijzen zodat de Oostendse Handelskamer op 17 februari 1819 een uitvoertol van 8% op het ruwe vlas eiste. Andere hinderpalen doken op. De Spaanse opstand (1820-1823) bracht de Vlaamse linnenhandel op Spanje een gevoelige slag toe. In 1821 verlieten slechts 5 vrachten lijnwaad onze haven, in 1822 slechts 3 waarvan 1 met bestemming Gibraltar, 1 naar Bayonne en 1 naar Bilbao.

Tot daar enkele losse Oostendse vlassprokkels. Nog even dit : voor wie werkt aan of geïnteresseerd is voor de geschiedenis van de Oostendse Handelskamer, kan ik, via dit werk, melden dat het Algemeen Rijksarchief in Den Haag, afd. Nationale Nijverheid, onder het n° 1250 b de briefwisseling bezit van de Handelskamer aan de minister voor Nationale Nijverheid.

Ivan VANHYFTE